

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 29.06.2002 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.2002 do: 31.01.2002

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

344

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 19. októbra 1996 bol v Haagu prijatý Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa.

Slovenská republika podpísala dohovor v Haagu 1. júna 1999.

Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s týmto dohovorom uznesením č. 1393 zo 16. mája 2001 a prezident Slovenskej republiky ho ratifikoval 24. augusta 2001. Ratifikačná listina bola uložená na Ministerstve zahraničných vecí Holandského kráľovstva, depozitára dohovoru, 21. septembra 2001.

Dohovor nadobudol platnosť 1. januára 2002 na základe článku 61 ods. 3 a pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť v ten istý deň.

Slovenská republika uplatnila pri ratifikácii tohto dohovoru k článku 55 túto výhradu:

„Podľa článku 60 dohovoru si Slovenská republika vyhradzuje právomoc svojich orgánov na prijímanie opatrení na ochranu nehnuteľného majetku dieťaťa, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky, a vyhradzuje si právo neuznať rodičovské právo alebo povinnosť, alebo opatrenie v rozsahu, v akom je nezlučiteľné s opatrením prijatým vo vzťahu k takému majetku jej orgánmi.“.

Slovenská republika súčasne urobila k článku 34 ods. 2 toto vyhlásenie:

„Slovenská republika vyhlasuje, že žiadosti podľa článku 34 ods. 1 tohto dohovoru sa smú zasielať jej orgánom len prostredníctvom ústredného orgánu.“.

Prílohou tohto oznámenia je Zoznam zmluvných strán dohovoru k dňu nadobudnutia jeho platnosti a prehľad ich výhrad a vyhlásení.

DOHOVOR

o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa

(uzavretý 19. októbra 1996)

Signatárske štáty tohto dohovoru,

berúc do úvahy potrebu posilniť ochranu detí v situáciách, ktoré majú medzinárodný charakter,

želajúc si vyhnúť sa konfliktom svojich právnych systémov v otázkach právomoci, rozhodného práva, uznávania a výkonu opatrení na ochranu dieťaťa,

pripomínajúc dôležitosť medzinárodnej spolupráce na ochranu detí,

potvrdzujúc, že najlepší záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom,

zisťujúc potrebu revízie Dohovoru o právomoci orgánov a o rozhodnom práve v oblasti ochrany maloletých z 5. októbra 1961,

želajúc si prijať spoločné ustanovenia na dosiahnutie tohto cieľa s prihliadnutím na Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989,

dohodli sa takto:

I. KAPITOLA
ROZSAH DOHOVORU

Článok 1

1. Cieľom tohto dohovoru je
  - a) určiť, orgány ktorého štátu majú právomoc prijímať opatrenia na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa,
  - b) určiť, aký právny poriadok majú tieto orgány použiť pri výkone svojej právomoci,
  - c) určiť, aký právny poriadok je rozhodujúci na posúdenie rodičovských práv a povinností,
  - d) upraviť uznávanie a výkon takých ochranných opatrení vo všetkých zmluvných štátoch,
  - e) vytvoriť medzi orgánmi zmluvných štátov spoluprácu v rozsahu potrebnom na dosiahnutie účelu tohto dohovoru.
2. Na účely dohovoru výraz „rodičovské práva a povinnosti“ zahŕňa rodičovskú moc alebo iný podobný vzťah, ktorý určuje práva, oprávnenia a povinnosti rodičov, opatrovníkov alebo iných zákonných zástupcov k osobe alebo majetku dieťaťa.

Článok 2

Dohovor sa vzťahuje na deti od ich narodenia až do dosiahnutia veku 18 rokov.

Článok 3

Opatrenia uvedené v článku 1 sa môžu týkať najmä

- a) nadobúdania, výkonu, odňatia alebo obmedzenia rodičovských práv a povinností, ako aj ich prenesenia,

- b) opatrovníckeho práva vrátane práv týkajúcich sa starostlivosti o osobu dieťaťa, najmä práva určiť miesto jeho pobytu, a práva na styk s dieťaťom vrátane práva odvieť dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu,
- c) inštitútu opatrovníctva, poručníctva a podobných inštitútov,
- d) určenia a úloh osôb alebo inštitúcií, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo za jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú,
- e) umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa, alebo zabezpečenia jeho výchovy inštitútom kafala alebo iným podobným inštitútom,
- f) dohľadu verejných orgánov nad starostlivosťou o dieťa vykonávanou osobou, ktorá má zodpovednosť za dieťa,
- g) správy, udržiavania alebo nakladania s majetkom dieťaťa.

Článok 4

Dohovor sa nevzťahuje

- a) na určovanie alebo popretie rodičovstva,
- b) na rozhodnutia o osvojení, opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo vyhlásenie osvojenia za neplatné, alebo jeho zrušenie,
- c) na meno a priezvisko dieťaťa,
- d) na nadobudnutie plnej právnej spôsobilosti dieťaťa,
- e) na vyživovaciú povinnosť,
- f) na trusty alebo otázky dedenia,
- g) na sociálne zabezpečenie,
- h) na verejné opatrenia všeobecnej povahy vo veciach vzdelávania alebo zdravia,
- i) na opatrenia uložené ako sankcia za trestné činy spáchané deťmi,
- j) na rozhodnutia vo veciach azylového práva a prístahovalectva.

II. KAPITOLA PRÁVOMOC

Článok 5

1. Právomoc prijímať opatrenia na ochranu dieťaťa alebo jeho majetku majú justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt.
2. Ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa na územie iného zmluvného štátu, nadobudnú s výnimkou ustanovenia článku 7 právomoc orgány štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa.

Článok 6

1. Právomoc rozhodovať v rozsahu článku 5 ods. 1 o utečeneckých deťoch a deťoch, ktoré sa dostali do cudziny v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte, majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa deti nachádzajú v dôsledku premiestnenia.
2. Ustanovenie predchádzajúceho odseku sa uplatní aj vo vzťahu k deťom, ktorých obvyklý pobyt nemožno určiť.

Článok 7

1. V prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa si orgány zmluvného štátu, kde malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojím premiestnením alebo zadržaním,

zachovávajú právomoc až dovtedy, kým dieťa nadobudlo obvyklý pobyt na území druhého štátu a

- a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba vykonávajúca opatrovnicke právo sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo
- b) dieťa malo pobyt na území druhého štátu aspoň jeden rok po tom, ako sa osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba vykonávajúca opatrovnicke právo dozvedela alebo mohla dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, nekoná sa o žiadosti o návrat podanej v tejto lehote, a dieťa sa zžilo s novým prostredím.

2. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak

- a) je porušením opatrovnickeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, kde malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnicke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

3. Kým si orgány podľa odseku 1 zachovávajú právomoc, môžu orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržované, prijímať iba naliehavé opatrenia podľa článku 11 potrebné na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa.

Článok 8

1. Vo výnimočných prípadoch, ak sa orgán zmluvného štátu, ktorý má právomoc podľa článku 5 alebo 6, domnieva, že orgán iného zmluvného štátu je v konkrétnom prípade v lepšej situácii na posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa, môže buď
  - priamo, alebo prostredníctvom ústredného orgánu svojho štátu požiadať orgán tohto druhého zmluvného štátu, aby prevzal právomoc a prijal ochranné opatrenia, ktoré bude považovať za potrebné, alebo
  - prerušiť konanie vo veci a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh orgánu druhého štátu.
2. Za podmienok uvedených v predchádzajúcom odseku sa možno obrátiť na orgán niektorého z týchto zmluvných štátov:
  - a) štát, ktorého štátne občianstvo má dieťa,
  - b) štát, na ktorého území sa nachádza majetok dieťaťa,
  - c) štát, na ktorého orgán bol podaný návrh na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva rodičov dieťaťa,
  - d) štát, s ktorým má dieťa podstatnú väzbu.
3. Zúčastnené orgány môžu spolu komunikovať na účely výmeny názorov.
4. Orgán dožiadaný podľa odseku 1 môže prevziať právomoc od orgánu, ktorý má právomoc podľa článku 5 alebo 6, ak sa domnieva, že tento postup je v najlepšom záujme dieťaťa.

Článok 9

1. Ak sa orgány zmluvného štátu uvedeného v článku 8 ods. 2 domnievajú, že v konkrétnom prípade sú v lepšej situácii na posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa, môžu buď
  - požiadať príslušný orgán zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt, priamo alebo prostredníctvom ústredného orgánu toho štátu, aby sa im povolilo prevziať právomoc a prijať ochranné opatrenia, ktoré považujú za potrebné, alebo

- vyzvať účastníkov, aby sami podali taký návrh orgánom zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt.
2. Zúčastnené orgány môžu spolu komunikovať na účely výmeny názorov.
  3. Orgán, ktorý podal žiadosť, môže začať vykonávať právomoc namiesto orgánu zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt, iba ak tento druhý orgán so žiadosťou súhlasil.

Článok 10

1. Bez ohľadu na články 5 až 9 môžu orgány zmluvného štátu pri výkone svojej právomoci na rozhodovanie o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva rodičov dieťaťa, ktoré má obvyklý pobyt na území iného zmluvného štátu, ak to upravuje právny poriadok ich štátu, prijať aj opatrenia na ochranu osoby alebo majetku tohto dieťaťa,
  - a) ak v čase začatia konania má jeden z rodičov dieťaťa obvyklý pobyt na území tohto štátu a ak jeden z nich má rodičovské práva a povinnosti k tomuto dieťaťu, a
  - b) ak rodičia, ako aj každá iná osoba, ktorá má rodičovské práva a povinnosti k tomuto dieťaťu, prijali právomoc týchto orgánov na prijatie ochranných opatrení, a ak je výkon tejto právomoci v najlepšom záujme dieťaťa.
2. Právomoc podľa odseku 1 na prijímanie opatrení na ochranu dieťaťa zanikne, len čo sa rozhodnutie o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva stalo právoplatným alebo len čo sa konanie skončilo z iného dôvodu.

Článok 11

1. V každom naliehavom prípade majú orgány ktoréhokoľvek zmluvného štátu, na ktorého území sa nachádza dieťa alebo jeho majetok, právomoc na prijatie potrebných ochranných opatrení.
2. Platnosť opatrení prijatých podľa predchádzajúceho odseku, vzťahujúcich sa na dieťa s obvyklým pobytom na území zmluvného štátu, zanikne, len čo orgány, ktoré majú právomoc podľa článkov 5 až 10, prijmú opatrenia vyžadované situáciou.
3. Platnosť opatrení prijatých podľa odseku 1, vzťahujúcich sa na dieťa s obvyklým pobytom na území nezmluvného štátu, zanikne v každom zmluvnom štáte, len čo sa opatrenia vyžadované situáciou a prijaté orgánmi iného štátu uznali v danom zmluvnom štáte.

Článok 12

1. S výhradou článku 7 majú orgány zmluvného štátu, na ktorého území sa nachádza dieťa alebo jeho majetok, právomoc na prijímanie opatrení dočasnej povahy na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa s územnou pôsobnosťou obmedzenou na tento štát, ak také opatrenia nie sú nezlučiteľné s opatreniami, ktoré už prijali orgány s právomocou podľa článkov 5 až 10.
2. Platnosť opatrení prijatých na základe predchádzajúceho odseku, vzťahujúcich sa na dieťa s obvyklým pobytom na území zmluvného štátu, zanikne, len čo orgány, ktoré majú právomoc podľa článkov 5 až 10, prijmú opatrenia vyžadované situáciou.
3. Platnosť opatrení prijatých podľa odseku 1, vzťahujúcich sa na dieťa s obvyklým pobytom na území nezmluvného štátu, zanikne v každom zmluvnom štáte, len čo sa opatrenia vyžadované situáciou a prijaté orgánmi iného štátu uznali v danom zmluvnom štáte.

Článok 13

1. Orgány zmluvného štátu, ktoré majú právomoc podľa článkov 5 až 10 na prijímanie opatrení na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa, musia upustiť od výkonu svojej právomoci, ak v čase začatia konania boli už o prijatie zodpovedajúcich opatrení požiadané orgány iného zmluvného štátu, ktoré v čase podania návrhu mali právomoc podľa článkov 5 až 10, a o opatreniach ešte nebolo rozhodnuté.

2. Ustanovenie predchádzajúceho odseku sa neuplatní, ak orgány, ktorým bol pôvodne podaný návrh, odmietli vykonávať svoju právomoc.

Článok 14

Opatrenia prijaté podľa článkov 5 až 10 zostanú v platnosti za podmienok v nich určených, aj keď v dôsledku zmeny okolností zaniknú skutočnosti, na ktorých bola založená právomoc, až kým ich nezmenia, nenahradia alebo nezrušia orgány, ktoré majú právomoc podľa dohovoru.

III. KAPITOLA ROZHODNÉ PRÁVO

Článok 15

1. Pri výkone právomoci podľa ustanovení II. kapitoly použijú orgány zmluvných štátov právo svojho štátu.
2. Ak to však vyžaduje ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, výnimočne môžu použiť alebo prihliadnuť na právo iného štátu, s ktorým má situácia podstatnú väzbu.
3. Ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa do iného zmluvného štátu, od okamihu tejto zmeny sa podmienky vykonávania opatrení prijatých v štáte bývalého obvyklého pobytu dieťaťa spravujú právom štátu nového obvyklého pobytu.

Článok 16

1. Nadobúdanie alebo zánik rodičovských práv a povinností priamo zo zákona, bez zásahu súdneho alebo správneho orgánu sa spravuje právom štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt.
2. Nadobúdanie alebo zánik rodičovských práv a povinností na základe dohody alebo jednostranného úkonu, bez zásahu súdneho alebo správneho orgánu sa spravuje právom štátu, kde má obvyklý pobyt dieťa v čase nadobudnutia platnosti dohody alebo jednostranného úkonu.
3. Rodičovské práva a povinnosti, ktoré existujú podľa práva štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt, zostávajú zachované aj po zmene obvyklého pobytu do iného štátu.
4. Ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa, spravuje sa nadobudnutie rodičovských práv a povinností priamo zo zákona osobou, ktorá ich nenadobudla už predtým, právom štátu nového obvyklého pobytu.

Článok 17

Výkon rodičovských práv a povinností sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa. Ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa, spravuje sa ich výkon právom štátu nového obvyklého pobytu.

Článok 18

Rodičovské práva a povinnosti podľa článku 16 sa môžu odňať alebo podmienky ich výkonu sa môžu zmeniť opatreniami prijatými podľa tohto dohovoru.

Článok 19

1. Platnosť právneho úkonu uzavretého medzi treťou osobou a inou osobou, ktorá by podľa práva štátu, v ktorom k úkonu došlo, bola oprávnená konať ako zákonný zástupca dieťaťa, nemôže sa napadnúť, ani tretia osoba sa nemôže brať na zodpovednosť len z dôvodu, že iná osoba nebola oprávnená konať ako zákonný zástupca dieťaťa podľa rozhodného práva určeného ustanoveniami tejto kapitoly okrem prípadov, keď tretia osoba vedela alebo mala vedieť, že rodičovské práva a povinnosti sa spravujú takto určeným právom.

2. Predchádzajúci odsek sa použije iba v prípade, ak k právnomu úkonu došlo medzi osobami prítomnými na území toho istého štátu.

Článok 20

Ustanovenia tejto kapitoly sa použijú, aj keď právo, na ktoré odkazujú, je právom nezmluvného štátu.

Článok 21

1. Na účely tejto kapitoly pojem "právo" označuje všetky platné právne normy štátu okrem kolíznych noriem.
2. Ak však rozhodným právom podľa článku 16 je právo nezmluvného štátu, pričom kolízne normy tohto štátu odkazujú na právo ďalšieho nezmluvného štátu, ktorý by použil svoje hmotnoprávne normy, použijú sa normy tohto ďalšieho štátu. Ak by však tento ďalší nezmluvný štát nepoužil svoje hmotnoprávne normy, rozhodným právom je právo podľa článku 16.

Článok 22

Použitie práva určeného podľa ustanovení tejto kapitoly možno odmietnuť, iba ak by jeho použitie s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom.

IV. KAPITOLA UZNANIE A VÝKON

Článok 23

1. Opatrenia prijaté orgánmi zmluvného štátu sa uznávajú bez ďalšieho konania vo všetkých ostatných zmluvných štátoch.
2. Uznanie sa však môže odmietnuť,
  - a) ak opatrenie prijal orgán, ktorý si právomoc nezaložil na žiadnom z princípov uvedených v II. kapitole,
  - b) ak v rozpore so základnými zásadami konania dožiadaného štátu sa opatrenie s výnimkou nalievavých prípadov prijalo v súdnom alebo správnom konaní bez toho, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa,
  - c) na návrh osoby, ktorá tvrdí, že opatrenie zasahuje do jej rodičovských práv a povinností, ak sa také opatrenie s výnimkou nalievavých prípadov prijalo bez toho, aby táto osoba mala možnosť vyjadriť sa,
  - d) ak by uznanie bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore s verejným poriadkom dožiadaného štátu,
  - e) ak je opatrenie nezlučiteľné s opatrením prijatým neskôr v nezmluvnom štáte obvyklého pobytu dieťaťa, ak také neskoršie opatrenie je uznateľné v dožiadanom štáte,
  - f) ak sa nedodržel postup podľa článku 33.

Článok 24

Bez ohľadu na článok 23 ods. 1 každá zainteresovaná osoba môže požiadať príslušné orgány zmluvného štátu, aby rozhodli o uznaní alebo neuznaní opatrenia prijatého v inom zmluvnom štáte. Konanie sa spravuje právnym poriadkom dožiadaného štátu.

Článok 25

Orgán dožiadaného štátu je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých založil svoju právomoc orgán štátu, ktorý prijal opatrenie.

Článok 26

1. Ak opatrenia prijaté a vykonateľné v jednom zmluvnom štáte treba vykonať v inom zmluvnom štáte, na návrh zainteresovanej osoby sa nariadi ich výkon alebo sa zaregistrujú na účely výkonu v tomto štáte spôsobom upraveným právnym poriadkom tohto štátu.
2. Každý zmluvný štát použije na nariadenie výkonu alebo na registráciu jednoduchý a rýchly procesný postup.
3. Nariadenie výkonu alebo registrácia sa môže odmietnuť len z jedného z dôvodov uvedených v článku 23 ods. 2.

Článok 27

S výnimkou preskúmania potrebného na uplatnenie predchádzajúcich článkov sa prijaté opatrenia nesmú preskúmať vo veci samej.

Článok 28

Opatrenia prijaté v jednom zmluvnom štáte, ktorých výkon sa nariadil alebo ktoré sa zaregistrovali na účely výkonu v druhom zmluvnom štáte, v tomto štáte sa vykonávajú tak, ako keby ich prijali orgány tohto štátu. Výkon sa uskutoční podľa právneho poriadku dožiadaného štátu v rozsahu, v akom to tento právny poriadok umožňuje, s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa.

V. KAPITOLA SPOLUPRÁCA

Článok 29

1. Zmluvný štát určí jeden ústredný orgán na vykonávanie úloh, ktoré takým orgánom ukladá dohovor.
2. Federálne štáty, štáty s viacerými právnymi systémami alebo štáty s autonómnymi územnými celkami môžu určiť viac ústredných orgánov a vymedziť ich územnú alebo personálnu pôsobnosť. Ak štát určil viac ústredných orgánov, určí, ktorému ústrednému orgánu sa majú zasielať písomnosti na účely ich postúpenia príslušnému ústrednému orgánu tohto štátu.

Článok 30

1. Ústredné orgány navzájom spolupracujú a podporujú spoluprácu medzi príslušnými orgánmi svojich štátov na dosiahnutie cieľov dohovoru.
2. Ústredné orgány v súvislosti s vykonávaním dohovoru prijímajú všetky vhodné opatrenia, aby poskytli informácie o právnom poriadku svojich štátov v oblasti ochrany detí, ako aj o službách existujúcich v ich štátoch v tejto oblasti.

Článok 31

Ústredný orgán zmluvného štátu prijíma buď priamo, alebo prostredníctvom verejných orgánov, alebo iných inštitúcií všetky vhodné opatrenia, aby

- a) uľahčil komunikáciu a poskytol pomoc podľa článkov 8 a 9 a podľa tejto kapitoly,

- b) uľahčil dosiahnutie zmiernych riešení týkajúcich sa ochrany osoby alebo majetku dieťaťa vo veciach, na ktoré sa uplatňuje dohovor, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných metód,
- c) poskytol na žiadosť príslušného orgánu iného zmluvného štátu pomoc pri vypátraní dieťaťa, keď je predpoklad, že dieťa sa nachádza na území dožiadaného štátu a potrebuje ochranu.

Článok 32

Na odôvodnenú žiadosť ústredného orgánu alebo iného príslušného orgánu zmluvného štátu, s ktorým má dieťa podstatnú väzbu, ústredný orgán zmluvného štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt a kde sa nachádza, priamo alebo prostredníctvom verejných orgánov alebo iných inštitúcií môže

- a) poskytnúť správu o situácii dieťaťa,
- b) požiadať príslušný orgán svojho štátu, aby posúdil, či treba prijať opatrenia na ochranu osoby alebo majetku dieťaťa.

Článok 33

1. Keď orgán, ktorý má právomoc podľa článkov 5 až 10, zvažuje umiestnenie dieťaťa do pestúnskej alebo ústavnej starostlivosti, alebo zabezpečenie jeho výchovy prostredníctvom inštitútu kafala, alebo iného podobného inštitútu, a ak sa také umiestnenie alebo zabezpečenie výchovy má uskutočniť v druhom zmluvnom štáte, najprv sa poradí s ústredným orgánom alebo s iným príslušným orgánom tohto druhého štátu. Na tento účel mu zašle správu o dieťati spolu s uvedením dôvodov na navrhované umiestnenie alebo zabezpečenie výchovy.
2. Rozhodnutie o umiestnení alebo zabezpečení výchovy sa môže v dožadujúcom štáte prijať len vtedy, ak ústredný orgán alebo iný príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa súhlas s takým umiestnením alebo zabezpečením výchovy.

Článok 34

1. Ak sa zvažuje prijatie ochranného opatrenia, orgány príslušné podľa tohto dohovoru môžu, ak si to situácia dieťaťa vyžaduje, požiadať akýkoľvek orgán iného zmluvného štátu, ktorý má k dispozícii informácie relevantné na ochranu dieťaťa, aby im ich poskytol.
2. Zmluvný štát môže vyhlásiť, že žiadosti podľa odseku 1 sa smú zasielať jeho orgánom len prostredníctvom jeho ústredného orgánu.

Článok 35

1. Príslušné orgány zmluvného štátu môžu požiadať orgány iného zmluvného štátu o pomoc pri výkone ochranných opatrení prijatých podľa tohto dohovoru, najmä pri zabezpečení účinného výkonu práva styku s dieťaťom, ako aj práva na udržiavanie pravidelných priamych kontaktov s dieťaťom.
2. Orgány zmluvného štátu, na ktorého území nemá dieťa svoj obvyklý pobyt, môžu na žiadosť rodiča, ktorý býva na území tohto štátu a žiada o úpravu práva styku s dieťaťom, zhromaždiť informácie alebo dôkazy a vysloviť sa o spôsobilosti rodiča vykonávať styk s dieťaťom a o podmienkach, za akých by sa styk mal vykonávať. Orgán, ktorý na základe svojej právomoci podľa článkov 5 až 10 rozhoduje o návrhu na úpravu styku s dieťaťom, vezme pred vydaním svojho rozhodnutia do úvahy takto zhromaždené informácie, dôkazy a vyjadrenia.
3. Orgán, ktorý na základe svojej právomoci podľa článkov 5 až 10 rozhoduje o práve styku s dieťaťom, môže odročiť konanie až do predloženia výsledku žiadosti podanej podľa odseku 2, najmä ak rozhoduje o návrhu na obmedzenie alebo zrušenie práva styku priznaného v štáte bývalého obvyklého pobytu dieťaťa.

4. Ustanovenia tohto článku nebránia orgánu, ktorý má právomoc podľa článkov 5 až 10, prijať dočasné opatrenia na obdobie, kým sa mu nepredloží výsledok žiadosti podanej podľa odseku 2.

Článok 36

V každom prípade, keď je dieťa vystavené vážnemu nebezpečenstvu, príslušné orgány zmluvného štátu, v ktorom sa prijali alebo sa zvažujú opatrenia na ochranu tohto dieťaťa, ak majú informáciu, že sa zmenil pobyt dieťaťa alebo že dieťa sa nachádza na území iného štátu, informujú orgány tohto štátu o existujúcom nebezpečenstve a o prijatých alebo zvažovaných opatreniach.

Článok 37

Orgán nepožiadá ani nezašle informácie podľa tejto kapitoly, ak sa domnieva, že by to mohlo ohroziť osobu alebo majetok dieťaťa, alebo spôsobiť vážne ohrozenie slobody, alebo života člena rodiny dieťaťa.

Článok 38

1. Bez ohľadu na možnosť požadovať primeranú úhradu za poskytnuté služby ústredné orgány a iné verejné orgány zmluvných štátov znášajú náklady, ktoré im vzniknú pri vykonávaní ustanovení tejto kapitoly.
2. Zmluvný štát môže o úhrade nákladov uzavrieť dohody s jedným alebo s viacerými zmluvnými štátmi.

Článok 39

Zmluvný štát môže uzavrieť s jedným alebo s viacerými zmluvnými štátmi dohody na účely zlepšenia vykonávania tejto kapitoly vo vzájomných vzťahoch. Štáty, ktoré takú dohodu uzavrujú, zašlú jej kópiu deponitárovi dohovoru.

VI. KAPITOLA VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 40

1. Orgány zmluvného štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt, alebo orgány zmluvného štátu, kde sa prijalo ochranné opatrenie, môžu vydať nositeľovi rodičovských práv a povinností alebo inej osobe, ktorej sa zverila ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, na jej žiadosť osvedčenie o jej právnom postavení a o rozsahu jej oprávnení.
2. Kým sa nepreukáže opak, platí domnienka, že osoba má postavenie a oprávnenia uvedené v osvedčení.
3. Každý zmluvný štát určí orgány oprávnené vydávať osvedčenia.

Článok 41

Osobné údaje zhromaždené alebo zaslané na základe tohto dohovoru sa smú použiť výlučne na účely, na ktoré sa zhromaždili alebo zaslali.

Článok 42

Orgány, ktorým sa informácie zaslali, zaručia ich dôvernosc podľa právneho poriadku svojho štátu.

Článok 43

Doklady zaslané alebo vydané podľa tohto dohovoru sú oslobodené od vyššieho overenia alebo od inej podobnej formálnej náležitosti.

Článok 44

Každý zmluvný štát môže určiť orgány, ktorým sa zasielajú žiadosti podľa článkov 8, 9 a 33.

Článok 45

1. Určenie orgánov podľa článkov 29 a 44 sa oznámi Stálemu byru Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného.
2. Vyhlásenie podľa článku 34 ods. 2 sa zašle deponitárovi dohovoru.

Článok 46

Zmluvný štát, v ktorom sa v oblasti ochrany dieťaťa a jeho majetku uplatňujú rôzne systémy práva alebo súbory právnych noriem, nemusí uplatňovať pravidlá tohto dohovoru na riešenie konfliktov, ktoré sa týkajú len týchto systémov alebo súborov právnych noriem.

Článok 47

Vo vzťahu k štátu, ktorý má v otázkach upravených týmto dohovorm dva systémy alebo viac systémov práva, alebo súborov právnych noriem, ktoré sa uplatňujú na rôznych územných celkoch,

1. každý odkaz na obvyklý pobyt na území tohto štátu sa považuje za odkaz na obvyklý pobyt na územnom celku tohto štátu,
2. každý odkaz na prítomnosť dieťaťa na území tohto štátu sa považuje za odkaz na prítomnosť dieťaťa na územnom celku tohto štátu,
3. každý odkaz na majetok dieťaťa nachádzajúci sa na území tohto štátu sa považuje za odkaz na majetok nachádzajúci sa na územnom celku tohto štátu,
4. každý odkaz na štát, ktorého štátnym občanom je dieťa, považuje sa za odkaz na územný celok určený právnym poriadkom tohto štátu, alebo ak právny poriadok neobsahuje takéto pravidlá, na územný celok, s ktorým má dieťa najužšiu väzbu,
5. každý odkaz na štát, ktorého orgány konajú o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva rodičov dieťaťa, považuje sa za odkaz na územný celok, ktorého orgánom sa podal taký návrh,
6. každý odkaz na štát, s ktorým má dieťa podstatnú väzbu, považuje sa za odkaz na územný celok, s ktorým má dieťa takú väzbu,
7. každý odkaz na štát, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo v ktorom bolo zadržané, považuje sa za odkaz na územný celok, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo v ktorom bolo zadržané,
8. každý odkaz na inštitúcie alebo orgány štátu okrem ústredných orgánov sa považuje za odkaz na inštitúcie alebo orgány oprávnené konať na území daného územného celku,
9. každý odkaz na právo, právny poriadok, konanie alebo orgán štátu, kde sa prijalo opatrenie, považuje sa za odkaz na právo, právny poriadok, konanie alebo orgán územného celku, kde sa prijalo opatrenie,

10. každý odkaz na právo, právny poriadok, konanie alebo orgán dožiadaného štátu sa považuje za odkaz na právo, právny poriadok, konanie alebo orgán územného celku, kde sa žiada o uznanie alebo o výkon.

Článok 48

Na určenie rozhodného práva podľa III. kapitoly vo vzťahu k štátu, ktorý sa skladá z dvoch alebo z viacerých celkov, pričom každý z nich má svoj vlastný právny poriadok alebo súbor právnych noriem v otázkach upravených týmto dohovorom, použijú sa tieto pravidlá:

- a) ak existujú v tomto štáte pravidlá, ktoré určujú, ktorého územného celku právny poriadok sa použije, použije sa právny poriadok tohto celku,
- b) ak také pravidlá neexistujú, použije sa právny poriadok územného celku určený podľa článku 47.

Článok 49

Na určenie rozhodného práva podľa III. kapitoly vo vzťahu k štátu, ktorý sa skladá z dvoch alebo z viacerých celkov, pričom každý z nich používa vo vzťahu k rôznym kategóriám osôb v otázkach upravených týmto dohovorom iný právny poriadok alebo súbor právnych noriem, použijú sa tieto pravidlá:

- a) ak existujú v tomto štáte pravidlá, ktoré určujú, ktorý z týchto právnych poriadkov sa použije, použije sa takto určený právny poriadok,
- b) ak také pravidlá neexistujú, použije sa právny poriadok alebo súbor právnych noriem, s ktorým má dieťa najužšiu väzbu.

Článok 50

Tento dohovor nemá vplyv na uplatňovanie Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 medzi zmluvnými stranami oboch dohovorov. Nič však nebráni uplatneniu ustanovení tohto dohovoru na účely zabezpečenia návratu dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané, alebo na zabezpečenie práva styku s dieťaťom.

Článok 51

Medzi zmluvnými štátmi tento dohovor nahradí Dohovor o právomoci orgánov a o rozhodnom práve v oblasti ochrany maloletých z 5. októbra 1961 a Dohovor upravujúci opatrovníctvo nad maloletými podpísaný v Haagu 12. júna 1902 bez vplyvu na uznávanie opatrení prijatých podľa uvedeného dohovoru z 5. októbra 1961.

Článok 52

1. Dohovor nemá vplyv na medzinárodnú zmluvu, ktorej zmluvnými stranami sú zmluvné štáty tohto dohovoru a ktorá obsahuje ustanovenia týkajúce sa otázok upravených dohovorom, ak zmluvné štáty tejto medzinárodnej zmluvy nevyhlásia inak.
2. Dohovor nebráni jednému alebo viacerým zmluvným štátom uzavrieť dohody, ktoré obsahujú ustanovenia týkajúce sa otázok upravených týmto dohovorom a vzťahujúce sa na deti s obvyklým pobytom na území zmluvného štátu takých dohôd.
3. Dohody, ktoré uzavrie jeden alebo viacero zmluvných štátov v otázkach upravených týmto dohovorom, nemajú vplyv na používanie ustanovení dohovoru vo vzťahu medzi týmito štátmi a ostatnými zmluvnými štátmi dohovoru.
4. Predchádzajúce odseky sa použijú aj na vzorové zákony založené na existencii osobitných väzieb regionálneho alebo iného charakteru medzi zúčastnenými štátmi.

Článok 53

1. Dohovor sa uplatní na opatrenia, len ak sa prijali v určitom štáte po nadobudnutí platnosti dohovoru pre tento štát.
2. Dohovor sa uplatní na uznanie a výkon opatrení, ktoré sa prijali po nadobudnutí platnosti dohovoru medzi štátom, v ktorom boli opatrenia prijaté, a dožiadaným štátom.

Článok 54

1. Ústrednému orgánu alebo inému orgánu zmluvného štátu sa každá písomnosť zasiela v pôvodnom jazyku s pripojeným prekladom do úradného jazyka alebo do jedného z úradných jazykov dožiadaného štátu, alebo ak taký preklad nie je možný, s prekladom do francúzskeho alebo do anglického jazyka.
2. Zmluvný štát však môže výhradou podľa článku 60 vylúčiť použitie francúzskeho alebo anglického jazyka, nie však obidvoch.

Článok 55

1. Zmluvný štát si môže podľa článku 60 vyhradiť,
  - a) že iba jeho orgány majú právomoc prijímať opatrenia na ochranu majetku dieťaťa, ktorý sa nachádza na území tohto štátu,
  - b) právo neuznať rodičovské právo alebo povinnosť, alebo opatrenie v rozsahu, v akom je nezlučiteľné s opatrením prijatým vo vzťahu k takému majetku jeho orgánmi.
2. Výhrada sa môže týkať iba niektorých druhov majetku.

Článok 56

Generálny tajomník Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného zvolá v pravidelných intervaloch Zvláštnu komisiu na účely vyhodnocovania praktického vykonávania tohto dohovoru.

**VII. KAPITOLA
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA****Článok 57**

1. Dohovor je otvorený na podpis štátmi, ktoré boli členmi Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v čase jej osemnásteho zasadnutia.
2. Dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu a ratifikačné listiny alebo listiny o prijatí alebo schválení sa uložia na Ministerstve zahraničných vecí Holandského kráľovstva, depozitára dohovoru.

Článok 58

1. Každý iný štát môže k dohovoru pristúpiť po tom, ako dohovor nadobudol platnosť podľa článku 61 ods. 1.
2. Listina o prístupe sa uloží u depozitára dohovoru.
3. Prístup nadobudne platnosť iba vo vzťahu medzi prístupujúcim štátom a tými zmluvnými štátmi, ktoré neuplatnili námietku proti jeho prístupu do šiestich mesiacov po doručení oznámenia podľa článku 63 písm. b). Štát môže takú námietku uplatniť aj pri ratifikácii, prijatí alebo schválení, ktoré nasledujú po prístupe. Tieto námietky sa oznámia depozitárovi dohovoru.

Článok 59

1. Ak má štát dva územné celky alebo viac územných celkov, v ktorých sa vo veciach upravených týmto dohovorom uplatňujú rôzne systémy práva, pri podpise, ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupe môže vyhlásiť, že dohovor sa uplatní na všetky jeho územné celky alebo iba na niektoré z nich, a toto svoje vyhlásenie môže kedykoľvek zmeniť novým vyhlásením.
2. Každé také vyhlásenie sa oznámi deponitárovi dohovoru a musia sa v ňom výslovne označiť územné celky, na ktoré sa dohovor uplatní.
3. Ak štát neurobí vyhlásenie podľa tohto článku, dohovor sa uplatní na všetky územné celky tohto štátu.

Článok 60

1. Každý štát môže najneskôr pri ratifikácii, prijatí, schválení alebo prístupe, alebo pri vyhlásení podľa článku 59 uplatniť jednu výhradu alebo obe výhrady podľa článku 54 ods. 2 a článku 55. Iné výhrady sa nepripúšťajú.
2. Každý štát môže kedykoľvek odvolať výhradu, ktorú uplatnil. Toto odvolanie oznámi deponitárovi dohovoru.
3. Platnosť výhrady sa skončí prvým dňom tretieho kalendárneho mesiaca po oznámení podľa predchádzajúceho odseku.

Článok 61

1. Dohovor nadobudne platnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov odo dňa uloženia tretej ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo schválení podľa článku 57.
2. Potom dohovor nadobudne platnosť
  - a) pre každý štát, ktorý ho ratifikuje, prijme alebo schváli neskôr, prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov odo dňa uloženia jeho ratifikačnej listiny, listiny o prijatí alebo schválení,
  - b) pre každý prístupujúci štát prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov, ktoré uplynuli po šiestich mesiacoch podľa článku 58 ods. 3,
  - c) pre územné celky, na ktoré sa dohovor rozšíril podľa článku 59, prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí troch mesiacov po oznámení podľa tohto článku.

Článok 62

1. Každý zmluvný štát môže dohovor vypovedať písomným oznámením deponitárovi dohovoru. Výpoveď sa môže obmedziť iba na niektoré územné celky, na ktoré sa dohovor uplatňuje.
2. Výpoveď nadobudne platnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po uplynutí dvanástich mesiacov po doručení oznámenia deponitárovi dohovoru. Ak je na nadobudnutie platnosti výpovede v oznámení určená dlhšia lehota, výpoveď nadobudne platnosť až uplynutím tohto dlhšieho obdobia.

Článok 63

Depozitár dohovoru oznámi členským štátom Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného a štátom, ktoré k dohovoru pristúpili podľa článku 58,

- a) podpisy, ratifikácie, prijatia a schválenia podľa článku 57,
- b) prístupy a námietky proti prístupom podľa článku 58,
- c) dátum nadobudnutia platnosti dohovoru podľa článku 61,
- d) vyhlásenia podľa článku 34 ods. 2 a článku 59,

- e) dohody podľa článku 39,
- f) výhrady uvedené v článku 54 ods. 2 a článku 55 a odvolania výhrad podľa článku 60 ods. 2,
- g) výpovede podľa článku 62.

Na dôkaz toho podpísaní, riadne na to splnomocnení podpísali tento dohovor.

Dané v Haagu 19. októbra 1996 v anglickom a francúzskom jazyku, pričom obe znenia majú rovnakú platnosť, v jednom vyhotovení, ktoré sa uloží v archívoch vlády Holandského kráľovstva a ktorého overený odpis sa odovzdá diplomatickou cestou každému štátu, ktorý bol členom Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v čase jej osemnásteho zasadnutia.

PRÍLOHA

ZOZNAM ZMLUVNÝCH STRÁN DOHOVORU K 1. JANUÁRU 2002 A PREHLAD ICH VÝHRAD A VYHLÁSENÍ

Aktualizovaný zoznam zmluvných strán dohovoru a textov ich výhrad a vyhlásení možno získať na internetovej stránke Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného na adrese <http://www.hcch.net/e/status/stat34e.html> (po anglicky) alebo <http://www.hcch.net/f/status/stat34f.html> (po francúzsky).

1. Česká republika

a) Dohovor pre Českú republiku nadobudol platnosť 1. januára 2002.

b) Ratifikačná listina Českej republiky k dohovoru obsahuje tieto vyhlásenia:

„Podľa článku 29 dohovoru Česká republika má česť určiť Úrad pro mezinárodně právní ochranu dětí so sídlom v Brne, Benešova 22, ako ústredný orgán na vykonávanie úloh uložených dohovorom.

Podľa článku 34 ods. 2 dohovoru Česká republika má česť vyhlásiť, že žiadosti podľa článku 34 ods. 1 dohovoru sa jej orgánom musia zasielať cez Úrad pro mezinárodně právní ochranu dětí so sídlom v Brne, Benešova 22.

Podľa článku 44 dohovoru Česká republika má česť určiť Ministerství spravedlnosti České republiky so sídlom v Prahe 2, Vyšehradská 16, ako orgán, ktorému sa majú zasielať žiadosti o prevzatie alebo odovzdanie právomoci podľa článkov 8 a 9 dohovoru týkajúce sa súdneho konania v Českej republike alebo v inom zmluvnom štáte. Iné žiadosti podľa článkov 8 a 9 dohovoru a žiadosti o súhlas s umiestnením dieťaťa do pestúnskej alebo do ústavnej starostlivosti podľa článku 33 dohovoru sa majú zasielať na Úrad pro mezinárodně právní ochranu dětí so sídlom v Brne, Benešova 22.“.

2. Monako

a) Dohovor pre Monako nadobudol platnosť 1. januára 2002.

b) Monako pri podpise a uložení ratifikačnej listiny vyhlásenia ani výhrady neurobilo.

3. Slovenská republika

a) Dohovor pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 1. januára 2002.

b) Ratifikačná listina Slovenskej republiky k dohovoru obsahuje túto výhradu a vyhlásenie:

„Podľa článku 60 dohovoru si Slovenská republika vyhradzuje právomoc svojich orgánov na prijímanie opatrení na ochranu nehnuteľného majetku dieťaťa, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky, a vyhradzuje si právo neuznať rodičovské právo alebo povinnosť, alebo opatrenie v rozsahu, v akom je nezlučiteľné s opatrením prijatým vo vzťahu k takému majetku jej orgánmi.

Slovenská republika vyhlasuje, že žiadosti podľa článku 34 ods. 1 dohovoru sa smú zasielať jej orgánom len prostredníctvom ústredného orgánu.

Podľa článkov 29, 40 a 44 tohto dohovoru Slovenská republika určila tieto orgány:

1. ako ústredný orgán podľa článku 29:

Ministerstvo spravodlivosti SR,

Župné námestie 13,

813 11 Bratislava;

2. podľa článku 44 ako orgán, ktorému sa majú zasielať žiadosti podľa článku 33:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,

Špitálska 4,

816 43 Bratislava;

3. ako orgán na vydávanie osvedčení podľa článku 40:

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže,

Špitálska 6,

P.O. Box 57,

814 99 Bratislava.“.

Články 23, 26 a 52 dohovoru umožňujú zmluvným stranám určitý stupeň flexibility na uplatnenie jednoduchého a rýchleho postupu uznávania a výkonu rozhodnutí. Právo Európskeho spoločenstva zabezpečuje systém uznávania a výkonu, ktorý je aspoň taký výhodný ako pravidlá uvedené v dohovore. Podľa uvedeného rozhodnutie vydané súdom členského štátu Európskej únie vo veciach upravených dohovorom je uznateľné a vykonateľné v Slovenskej republike použitím príslušných vnútorných pravidiel práva Európskeho spoločenstva.

